

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 31. АВГУСТА 1885.

ГОДИНА X.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 8.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Плази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

СПРЕМА СЕ НА БАЛ.

Шала у једпој појави, с певањем, по Ј. Ј. Станковском за српску позорницу увесио Ј.

ОСОВА:

Тима Смущић . . . . . Добриновић.

Збива се у смущићевој соби.

(Наставак.)

До душе лако је правити рачун без крчмаря; ал' ако крчмар дрекне: нема ве-ресије! — то толико значи, као да је ре-као: нема ручка! (Пева).

„Ал' што да се ја бринем,
Што да се нечалим,
За шт' овај свет рђави
Још већма да кварим?“

Кад је могао онај краљ нудити цело своје царство за једног коња, зар ја не могу жртвовати неколико ручака за један кадрил — са мојом Ленком. Ал' сад — (чује се како избија сат) до сто врага! та то је већ 8 сата, а ја сам још у не-глижеу. Где су те жигице?! (Баци капут и шешир и отрчи к столу). Брже, брже! Та за бога у реду је, да ја будем на балу пре ње, да ја њу дочекам, а не она мене. Како ће се љупко осмехнути, кад јој се ево овако поклоним (проба, како ће се поклонити). Али где су те жигице! (Говорећи то, тражи кутију и нађе је). Ето сад белаја, само једна жигица! Да се угаси, — зло и нао-пако! (Зашали жигицу и пажљиво припали све-ћу). Хвала богу, — и бист свет! Тако да просвјетит сја — (Прекине и метне прст на чело). Али боље ће бити, да направимо бу-џет примања и расхода, по савету мога негдашњега професора народне економије. (Извади новце и броји). Један два, три, и један: четири, и један: пет, и четрдесет и шест новчића. До душе, капитал није

велики, али — (Међу тим је откопчао кајши, па гледи у њега) човек и не треба да живи од капитала већ од интереса. Но у оваким приликама нека иде без трага и капитал. Даклем, за улазак, вечеру, чашу пива, и њој слаткиша би ће новца довољно, — а што се тиче фијакера, — али фијакера се то ништа не тиче, хоћу ли ја на бал ићи пешке, или ћу можда одлетети на крилцима бога Амора. — Истина, небо се мало натуштило, а новосадске су улице чисте као злато (мргоди се, тресе главом, и пири на свој длан) и за то мојих пет форината презирзу сваког фијакера. (Метне новце у цеп).

Шта ћу сад? — Ала сам се збунио; не знам шта ћу пре. Да почнем од главе, или од пете? Хм, глава, глава! — Глава је готова, — само не знам вреди ли оних 50 новчића, што сам за њу фрizerу дао. Али за бога, та не ћу ја играти на глави, — та кад се иде на бал, онда су ноге главна ствар. Даклем почећемо од ногу. Е, па да видимо како стојимо са ципелама. (Извади испод постеље пар ципела, па их по-сматра). Не вреди много; али није вајде! Кад немам да купим лагране, онда, јубезијеши Тимо, олагирајте их својеручно. (Седне на столицу и чисти их, међу тим непре-стано говори). Ко је правио ове ципеле? — Човек. Али мени је један народни пти-мац, који је био у Бечу, рекао, да то није птичина, — не прави човек ципелу, него

С 111 - 9

ципела прави човека. Ја сам му на то казао: Е! Ал' он ми је одговорио: Није то „Е!“ већ је то: „А“! Пред таким разломом морао сам се поклонити, — ево још и сад се клањам! (Сагиба главу по такту како ципелу чисти). Што јесте, јесте, ципела мора светлим образом ступити на бал. А ја ћу јој образ осветлiti, — т. ј. већ сам га осветлао.

(Устане). Тако! Боже мој, како то време пролази у раду. Сад треба да се мало обазрем и на своје лице, треба да се умисљем и обријем. Али триста му мука! Моја газдарице није ми оставила ни капи воде! (Отвори прозорчић с десне стране — виче). Газдарице, газдарице! — Није код куће? — Е, па моја дјечна куварице, могла би ми и ти позајмити водице. — Шта ће ми вода? Ето ти на, сад ћу се морати још исповедати. (Виче). Вода ми треба, јер се спремам на бал. Брже, брже, молим те! — И ти ћеш са твојим капларом ићи сутра на игранку? Лепо, лепо, — ја ти жељим у напред пријатну забаву. (Кроз прозор узима велики лонац). Хвала ти лепо! (Обема рукама држи лонац и налива у умиваоник). Не ваља се много упуштати са тим кујским вилама. Е, до ћавола, како се опекох!

(Спусти лонац и спотакне се о трећу столицу; кутија са виксом падне са столице у лонац. Дува у прстене). Та муђурла хтела би ваздан зановетати о њеном тошћјском каплару. Само кад бих хтео да је слушам, не би било краја до поноћи. (Међу тим насапуни образ и чисти бријач о длан). Но, ко је измислио бријање, тај мора да је био велики дух. (Брије се пред огледатом). Мало водице, парче сапунца, оштра брзтица, вешта, лака ручница! То ти је цела опрема. А какав резултат! Какав диван резултат! Лице постане глатко као тоциљарка. Од бодљиковог јежа створиш момче младо голобрађо. Хе, хе! Ал', запста, штета је грдна, што се не зна, ко је изумео бријање. Гадно је то и неблагодарно, што му се име тако заборавило. Бријање је морао изумети какав високоучен господин, какав адвокат — (викне) а ја јао! Тешко мени, — оде по образа! Но тако ти и треба, Смушаљу, хоћеш да се мешаш у политику! Има ли гдегод парченце фластера; истече ми сва крв. Ха, ево (нађе повеће парче сунцера и прилени га на образ). Баш сам се добро засек'о. Али ипшта, док се обучем, ваљда ће за расти.

(Свршиће ео.)

Српско народно позориште.

ПЗВЕШТАЈ УПРАВИТЕЉЕВ О РАДУ ПОЗОРИШНЕ ДРУЖИНЕ ЗА ГОДИНУ ДАНА.

(Свршићак.)

Марка Суботића после дугог и тешког боловања утрабила нам је немила смрт. Он је био, као што је нашој публици познато, ваљан таленат и радом својим уврстио се још од пређашњих година у први ред глумаца. Смрт га покоси и тако изгубисмо и опет једну ваљану вештачку силу.

Принова репертоара ова је: „Отело“, „Доктор Клаус“, „Мора бити глув“, „Дебора“, „Разбојници“, „Палата и лудница“, „Чича Мартин, или Племенити Отац“, „Она је луда“, „Рудар“, „Стрељан“, „Робијашеви ћерка“, „Наши Сељани“, а скоро као ново може се узети и „Краљевић Марко и Арапин“, који је опет увршћен у репертоар. У спреми су: „Ранџављени“, „Перишонов нут“, „Не ће да се противи“, „Мајур сунцоврат“ и „Краљ Лир“. На даље се спрема

и удешава: „Хамлет“, од Шекспира, Гетеов „Фауст“ и „Клавиго“, „Асунта Леонцијева“, од Вилбронта, „Поклон“, „Исти истоветни“ и „Опозиција“.

На послетку морамо споменути леп пример слоге и заједнице на пољу наше позоришне уметности, што ће свакако бити од велике користи и од великог замашаја за развитак наших позоришних прилика. На име, управа нашег и народног позоришта у Београду, написле су, да би за бољу и чвршћу слогу и узајмицу између обе управе и оба позоришта било врло корисно, да се за сада на београдској позорници даду две представе, у којима би сложно суделовали чланови краљевског српског народног позоришта у Београду и чланови српског народног позоришта из Новога Сада. Та је зами-

са изведена и тако је приказано уз заједничко суделовање обе позоришне дружине у понедељак 10. јуна о. год. позоришно дело: „Фабрицијева Ђерка“, од Вилбранта, у преводу Јована Грчића а у среду 12. јуна: „Краљ Лир“, од Шекспира, у преводу Ј. Д. Стевановић, Ј. Костића и А. Хаџића. Пробе је руководио од наше стране г. А. Хаџић, подначеоник друштва за српско народно позориште. Обе представе испала су ејајно. Сваки представљач трудио се, да одговори поверењом му задатку, озбиљно и својски, и да осветла себи образ. И Њено Величанство краљица српска Наталија присуствовала је на обема представама и изјавила је управи своје задовољство са тим

представама. Леп успех, који је тим сложним радом постигнут, побудио је обе управе, да на зimu наставе тај заједнички рад и да дају на измене такве представе на београдској и новосадској позорници. Сваки прави пријатељ нашег позоришне уметности мора се од срца зарадовати тој племенитој намери, том постигнутом лепом успеху и тој, заиста, реткој појави у нас.

Завршујући свој извештај, искрено захваљујем како славној скупштини тако и управном одбору, што су ме поклоњеним поверењем за време моје 6-годишње управе одликовали, а ком сам поверењу ја по силама својима трудно се, да одговорим савесно.

Српско народно позориште.

ГЛАВНА СКУПШТИНА 17. (29.) ЈУНА 1885.

Бр. 1. Пре отварања скупштине одређују се по предлогу председниковом чланови: Светозар Савковић, Ђушан М. Јовановић и Петар Попадић, да оверове присутне чланове.

По што је изаслани одбор пронашао, да сви чланови, који су дошли на скупштину, имају право гласа на овој скупштини — отвара председник скупштину у $9\frac{1}{2}$ сата пре подне.

Бр. 2. Председник друштвени др. Лаза Станојевић поздравља присуству чланове добро дошлицима, па извештава о стању и радњи српског народног позоришта од прошле главне скупштине до сада. (Извештај овај штампан је у 6. и 7. броју „Позоришта“).

Извештај овај саслушан је живом пажњом и узет је с одобравањем на знање.

Бр. 3. Управни одбор под бр. 74 у. о. о.
г подноси преглед рачуна главне благајне срп-
ског народног позоришта од 1. маја до 31. де-
кембра 1884., и извештај о стању фонда позо-
ришног 31. декембра 1884.

По томе рачуну износило је

Примање . . . . . 11.329 Ф. 35 н.
Издавање . . . . . 9.638 Ф. 81 н.

Готовина за 1. јануар 1885. 1.690 ф. 54 и.
Статије фонда друштвеног 31. декембра
1884. године.

1884. ово је:			
1. У државним обvezницама	4.505	Ф.	— н.
2. У јавним обвезн. и деоници	197	Ф.	— н.
3. Улог у новч. заводу по 5%	1.750	Ф.	— н.
4. У приватним обвезн. по 8%	6.650	Ф.	— н.
5. " " " 7%	8.250	Ф.	— н.
6. Интерес од прив. обvezница	140	Ф.	75 н.
7. Затезне камате	4	Ф.	23 н.
8. Чланарина	14.433	Ф.	80 н.
9. Интерес од чланарине	1.693	Ф.	14 н.
10. Легати	228	Ф.	30 н.

11. Предујам код глумаца	110	Ф. — н.
12. Готовина	1.690	Ф. 54 н.
	Свега	39.652 Ф. 76 н.
Кад се одобре дуг од	5.015	Ф. 99 н.

Остаје активно стање 34.636 ♂, 77 ♀.

Осим тога спадају у фонд позоришни још
и ове чепокретности:

- Позоришна дворана са намештајем, која је купљена за 20.000 фор.
  - 20 ланца земље, што су их оставили овоме друштву пок. Ђена Брановачки и жена му Ила поћ. Вујићева из Сенте.

Управни одбор јавља, да је прегледао тај рачун и да га је нашао у реду, и предлаже уједно, да се одреде супер-ревизори не само за исти рачун, већ и за рачун за годину 1885.

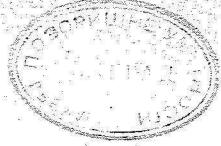
Узима се на знање и за супер-ревизоре
како овога рачуна, тако и рачуна за год. 1885.
одређују се чланови: др. Јован Велимировић,
Андреја М. Матић и Марко П. Штилић

Бр. 4. Управни одбор под бр. 76. — У. О.
о. г. подноси рачун позоришне дружине од 24.
маја 1884. до 9. маја 1885., што га је водио пр.
управитељ срп. нар. позоришне дружине Дими-
трије Ружић по местима, која је позоришна
дружина за то време обишла.

По тому рачуну износи:

Л. Примање:

- У Сенти од 24. маја до 24. јуна 1884. . . . . 1518 Ф. 30 н.
  - У Ади од 24. јуна до 8. јула 1884. . . . . 1001 Ф. 50 н.
  - У В. Кикинди од 8. августа до 8. октобра 1884. . . . . 3515 Ф. 90 н.
  - У Вршцу од 8. октобра до 31. декембра 1884. . . . . 5040 Ф. 60 н.

64.9-15

— 32 —

5. У Панчеву од 1. јануардо 20. марта 1885.	5290 ф. 60 н.
6. У Митровици од 21. марта до 9. маја 1885.	2714 ф. 14 н.
	Свега 19.081 ф. 04 н.

II. Издавање:

1. У Сенти	1794 ф. 16 н.
2. У Ади	936 ф. 04 н.
3. У В. Кикинди	3474 ф. 11 н.
4. У Вршцу	5255 ф. 88 н.
5. У Панчеву	4983 ф. 18 н.
6. У Митровици	2709 ф. 51 н.
	Свега 19.152 ф. 88 н.

Кад се одбје примање од издавања, остаје 9. маја о. г. 71 фор. 84 н. мањка.

Управни одбор примећује, да је од прихода в. кикиндских остало по гласу рачуна неуплаћено 22 фор. у име претплате.

По одлуци главне скупштине од године 1884. имала је позоришна дружина ферије од месец дана, и то од 8. јула до 8. августа 1884.

Сувишка је било у овим местима: у Ади 65 ф. 46 н.; у В. Кикинди 41 ф. 79 н.; у Панчеву 307 ф. 42 н.; и у Митровици 4 ф. 63 н.

Мањка је било: у Сенти 275 ф. 86 н.; и у Вршцу 215 ф. 28 н.

(Наставиће се.)

ЛИСТИЈА.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Сељани у позоришту.) У славу имендана Њезинога Величанства Краљице приредила је управа кр. српског народног позоришта у недељу, 25. августа, нарочиту бесплатну и свечану представу, на коју беху позвани: ђаци основних сеоских школа с њиховим учитељима, сељани и сељанке из околине београдске.

Ово је прва представа, што се давала само сеоском свету, па ће вредно бити, да је мало опширије описано нашим читаоцима,

Већ из јутра у недељу почеше се виђати гомилице чисто и лепо одевених сељана, сељанака — већином омладине. Око по дне беху већ прекрили ону просторију између позоришта и споменика. Чекајући, док буде време представи, весела момчадија сеоска дохвати фрулице, те се за часак ухвати лагачко коло пред позориштем. То је играње трајало све до један и по сахата после по дне. Тад се врата на позоришној згради отвориле и народ поче заузимати своја места. За часак беше цела позоришна дворана дунком пунा.

Сва седишта у партеру заузеше деца — ђаци основних сеоских школа. Седишта и балконе на првој и другој галерији заузеше сељанке — жене и девојке. Трећу галерију беше напунила сеоска момчадија. Све ложе у партеру, првој и другој галерији беху препуњене лепо одевеним сељанима и сељанкама. Рекосмо препуњене, јер не беше ни једне ложе, у којој се није видело шест, седам, а у неким и више сеоских гледалаца. Партер, стајање попунише момци и одрасли људи — све сељани, домаћини.

Цела позоришна дворана беше се претворила у врло ретку слику. Свака ложа, пуша сеоских жена и девојака у њиховом сликовитом оделу, изгледала је као голема кита лепо сложеног пољ-

ског цвећа. Посматралачко око не зна куд би пре погледало: да ли у партер, где се разредили мали сељачићи у чистом оделу, с њиховим учитељима, које ће они зацело уз пут много запиткивати о свему, што су овде видели и чули; да ли у партер стајања, где се, начинчана у густој гомили, виде озбиљна лица одраслијих сељана; да ли на трећу галерију, коју је испунила здрава сеоска момчадија; да ли по балконима, где у класичној позитури седе сеоске домаћине идомаћини, те са стојичком мирноћом чекају почетак представе.

У два сахата диже се завеса и отпоче представа: „Маркова сабља“, алегорија у два дела, од Ј. Борђевића. У целој дворани беше највећа тишина и пажња. Кад се сврши први део, осу се бурно пљескање. И деца, и мушкиње и женскиње — пљескаше одушевљено и слошки. Верујемо, да ће се чланови нашега позоришта, који су скоро сви суделовали у овој представи, сећати дуго овог бурног аплауса од руку чисто сеоских, које су ојачале од плуга и српа, али које умеду похвалити и уметност. За тим настаде за часак опет мир и тишина. Позоришни оркестар свираше, као обично између чинова, народни српски потпури.

Пред почетак другога дела Њено Величанство Краљице удостојила је ову представу својом високом походом. Чим је Њено Величанство ступило у ложу, одмах се захорило у три мања громовито „Живела“ из свих грла ове сеоске публике, која стојећки дочека своју високу владатељку. А за тим, као израз чистог и простодушног сеоског одушевљења, осу се опет бурно пљескање, које се сврши у највећем реду.

(Свршиће се.)

Издaje управа српског народног позоришта.